

ODSLEJ LAHKO IZBIRATE!

1. julij 2007 - odprtje trgov
z električno energijo in zemeljskim plinom

Javna agencija RS za energijo

Javna agencija Republike Slovenije za energijo opravlja regulativne, razvojne in strokovne naloge na energetske področju z namenom, da zagotovi pregledno in nepristransko delovanje trgov z električno energijo in zemeljskim plinom v interesu vseh udeležencev.

IZDAJATELJICA: Javna agencija Republike Slovenije za energijo

LEKTORIRANJE: Milojka Mansoor; OBLIKOVANJE IN ILUSTRACIJE: Nenad Cizl

PRODUKCIJA: Lithos; TISK: Leykam tiskarna, d. o. o.; NAKLADA: 719.000 izvodov

Junij 2007

SPOŠTOVANI!

Oskrba z energijo in raba energije sta sestavni del našega življenja, saj vsak dan potrebujemo električno energijo, mnogi izmed nas pa tudi zemeljski plin. V večini držav Evropske unije si bomo od 1. julija 2007 svojega dobavitelja električne energije ali zemeljskega plina lahko izbirali tudi gospodinjski odjemalci.

Odpiranje trga pomeni za gospodinjske odjemalce predvsem novo pravico, pravico do izbire dobavitelja. Pomembno je vedeti, da z vidika oskrbe z energijo 1. julij 2007 ne prinaša nikakršne spremembe. Za nadaljnjo oskrbo z električno energijo ali zemeljskim plinom torej ni treba storiti ničesar, saj bodo vsi dosedanji dobavitelji nemoteno oskrbovali gospodinjske odjemalce tudi v prihodnje. Sprememba ali novost je samo možnost izbire dobavitelja in s tem zamenjave, kadar se zanjo odločimo.

Odjemalci bomo od 1. julija 2007 tako kot pri drugem blagu tudi pri energiji tehtali različne ponudbe. Razvoj trga je težko napovedovati, vendar pa izkušnje nekaterih evropskih držav kažejo, da je za razmah konkurence potrebno vsaj kakšno leto. Seveda si želimo, da bi bilo čim več novih ponudnikov, da bi bile njihove ponudbe za odjemalce zanimive in da bi konkurenca vplivala tudi na izboljševanje dodatne ponudbe in kakovost storitev.

Javna agencija Republike Slovenije za energijo želi s to publikacijo gospodinjstva seznaniti predvsem s tem, kako lahko odjemalci uresničimo novo pravico in izberemo oziroma zamenjamo dobavitelja. Poleg tega vsebuje še kratek pregled trgov z električno energijo in zemeljskim plinom ter nekaj koristnih nasvetov. Prav je, da vemo tudi, kako so zaščitene pravice gospodinjskih odjemalcev in kdo lahko priskoči na pomoč, kadar je to potrebno. Dodatne informacije, koristne za gospodinjske odjemalce, bo agencija zagotavljala tudi na svoji spletni strani www.agen-rs.si, v publikaciji pa je navedenih še nekaj najpomembnejših virov informacij.

Od 1. julija 2007 bomo torej gospodinjski odjemalci aktivni udeleženci energetskega trga in s svojim ravnanjem bomo lahko vplivali na razmere na trgu. Gospodinjstva v Sloveniji porabijo približno četrtno vse porabljene električne energije in desetino zemeljskega plina. To sta zagotovo dovolj velika tržna deleža, da bo tudi glas gospodinjskih odjemalcev postal pomemben.

IRENA PRAČEK,

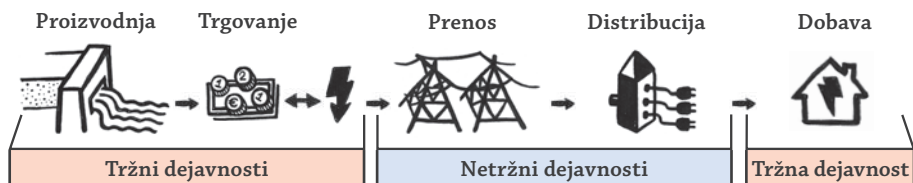
direktorica Javne agencije RS za energijo

TRG Z ELEKTRIČNO ENERGIJO	6
TRG Z ZEMELJSKIM PLINOM	8
KAKO IZBRATI IN ZAMENJATI DOBAVITELJA ELEKTRIČNE ENERGIJE ALI ZEMELJSKEGA PLINA	10
DOBRO JE VEDETI	12
ALI LAHKO NA ODPRTEM TRGU OSPANEMO BREZ ELEKTRIČNE ENERGIJE ALI ZEMELJSKEGA PLINA?	13
NEKATERE POMEMBNEJŠE PRAVICE GOSPODINJSKIH ODJEMALCEV	14
KJE LAHKO GOSPODINJSKI ODJEMALEC UVELJAVLJA PRAVICE ALI POIŠČE POMOČ	14
DODATNE INFORMACIJE	15

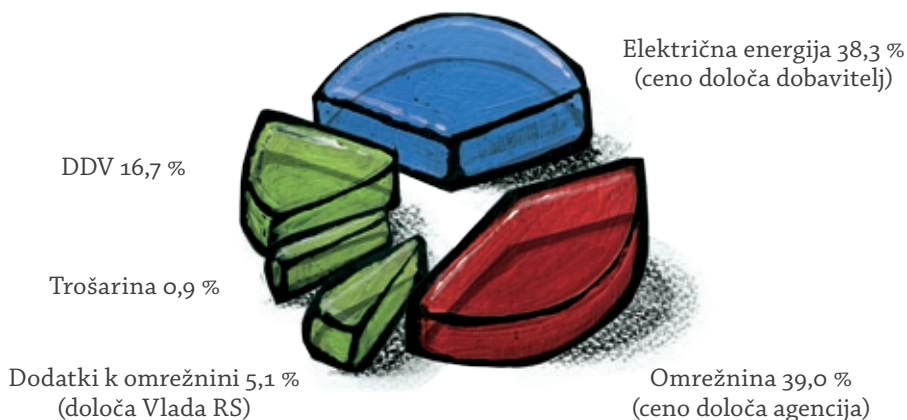

TRG Z ELEKTRIČNO ENERGIJO

Udeleženci trga z električno energijo so proizvajalci, trgovci in dobavitelji, ki dobavljajo električno energijo odjemalcem. Električna energija se od elektrarn do odjemalcev prenaša po prenosnem in distribucijskih omrežjih, za kar so odgovorni sistemski operaterji omrežij.

Končna cena, ki jo plača odjemalec, vključuje ceno električne energije, ceno za uporabo omrežij (to so omrežnina in dodatki k omrežnini), trošarino in davek na dodano vrednost.

Povprečni deleži končne cene električne energije za gospodinjstvega odjemalca pred odprtjem trga

Gospodinjskim odjemalcem je pred odprtjem trga električno energijo dobavljalo eno izmed petih distribucijskih podjetij, odvisno od kraja prebivanja. Doslej torej niso mogli izbirati, pri katerem podjetju in pod kakšnimi pogoji bodo kupovali električno energijo. Od 1. julija 2007 pa imajo tudi gospodinjski odjemalci možnost izbrati drugega dobavitelja. Če se odjemalec ne odloči za drugega dobavitelja, mu bo električno energijo tudi v prihodnje dobavljal dosedanji dobavitelj.

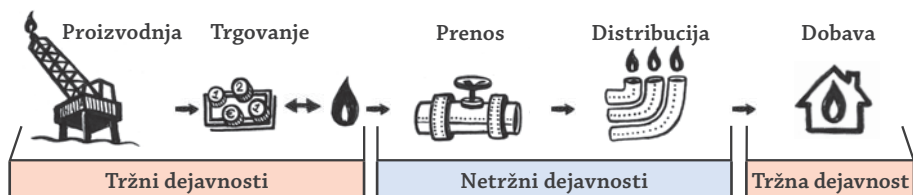
Po odprtju trga bodo lahko gospodinjski odjemalci kupovali električno energijo pri vseh dobaviteljih, ki bodo ponujali električno energijo tudi gospodinjskim odjemalcem, ne glede na kraj prebivanja.

Celovite in ažurne informacije ter ponudbe odjemalci dobijo pri dobaviteljih. Nekatere od teh informacij, na primer o cenah in drugih pogojih, pomembnih za sklepanje pogodb o dobavi, ponuja tudi primerjalnik ponudb, objavljen na spletni strani agencije (www.agen-rs.si). Ta omogoča primerjavo informativnih ponudb dobaviteljev električne energije in izračun končne cene za posameznega odjemalca. Vsebuje tudi informacije o strukturi primarnih virov za proizvodnjo električne energije, ki jo ponujajo posamezni dobavitelji.

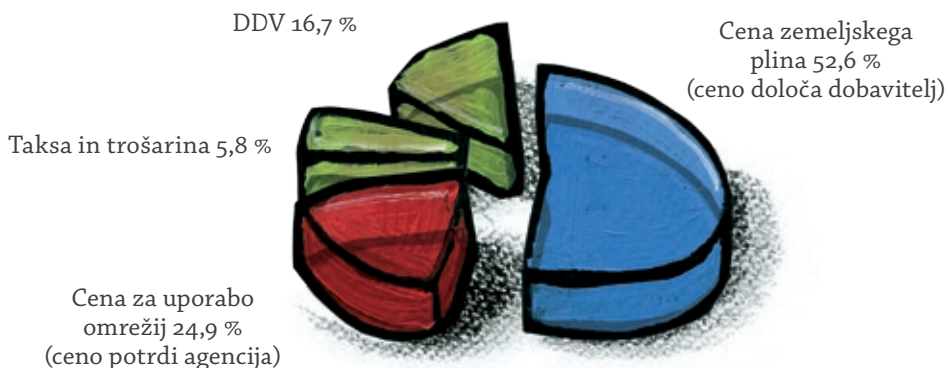

TRG Z ZEMELJSKIM PLINOM

Udeleženci trga z zemeljskim plinom v Sloveniji so trgovci in dobavitelji, ki dobavljajo zemeljski plin odjemalcem. Slovenija je skoraj povsem odvisna od zemeljskega plina, dobavljenega iz tujine. Zemeljski plin se do odjemalcev prenaša po prenosnem in distribucijskih omrežjih, za kar so odgovorni sistemski operaterji omrežij. Z zemeljskim plinom iz distribucijskih omrežij se oskrbujejo gospodinjstva že v 65 občinah po Sloveniji.

Končna cena, ki jo plača gospodinjiski odjemalec, vključuje ceno zemeljskega plina, ceno za uporabo omrežij (to so omrežnina in dodatki k omrežnini), takse in trošarine ter davek na dodano vrednost.

Povprečni deleži končne cene zemeljskega plina za gospodinjsega odjemalca pred odprtjem trga

Končne cene zemeljskega plina so oblikovale občine za svoja območja in so bile različne. Po odprtju trga cene zemeljskega plina samostojno oblikujejo dobavitelji, ceno za uporabo omrežij pa zaračunavajo sistemski operaterji distribucijskih omrežij.

Gospodinjskim odjemalcem je pred odprtjem trga zemeljski plin dobavljalo eno izmed 17 distribucijskih podjetij, odvisno od kraja prebivanja. Od 1. julija 2007 imajo odjemalci možnost izbrati drugega dobavitelja. Če se odjemalec ne odloči za drugega dobavitelja, mu bo zemeljski plin tudi v prihodnje dobavljal dosedanji dobavitelj.

Po odprtju trga bodo lahko gospodinjski odjemalci kupovali zemeljski plin pri vseh dobaviteljih, ki bodo ponujali zemeljski plin tudi gospodinjskim odjemalcem, ne glede na kraj prebivanja.

Celovite in ažurne informacije ter ponudbe odjemalci dobijo pri dobaviteljih. Nekatere od teh informacij, na primer o cenah in drugih pogojih, pomembnih za sklepanje pogodb o dobavi, ponuja tudi primerjalnik ponudb, objavljen na spletni strani agencije (www.agen-rs.si). Ta omogoča primerjavo informativnih ponudb dobaviteljev zemeljskega plina in izračun končne cene za posameznega odjemalca.

KAKO IZBRATI IN ZAMENJATI DOBAVITELJA ELEKTRIČNE ENERGIJE ALI ZEMELJSKEGA PLINA

Konkurenca na trgu z energijo omogoča odjemalcu izbiro in brezplačno zamenjavo dobavitelja električne energije in zemeljskega plina.

IZBIRA NOVEGA DOBAVITELJA

Ne glede na kraj prebivanja ima gospodinjski odjemalec možnost izbirati med vsemi dobavitelji električne energije in zemeljskega plina gospodinjskim odjemalcem v Sloveniji.

Pri izbiri dobavitelja je pomembno poleg cene upoštevati tudi vse druge pogoje, ki jih ponujajo dobavitelji. To so predvsem časovna veljavnost pogodbe, odpovedni rok, plačilni pogoji in dodatne storitve.

Pri oskrbi z električno energijo je mogoče izbirati tudi različne vrste električne energije glede na vir, iz katerega je ta energija proizvedena.

ZAMENJAVA DOBAVITELJA

Potem ko se je odjemalec že odločil za zamenjavo in izbral novega dobavitelja, lahko tega pooblasti, da zanj izpelje celoten postopek zamenjave dobavitelja, ki je opisan v nadaljevanju.

ZAMENJAVA DOBAVITELJA POTEKA V NASLEDNJIH KORAKIH:

- **1. Preveritev razmerja z dosedanjim dobaviteljem**

Odjemalec preveri, kdaj in kako lahko prekine razmerje z dosedanjim dobaviteljem.

- **2. Sklenitev pogodbe z novim dobaviteljem**

Odjemalec z novim dobaviteljem uskladi datum zamenjave, sklene novo pogodbo o dobavi in hkrati odpove obstoječo pogodbo o dobavi pri dosedanjem dobavitelju. Na podlagi pooblastila odjemalca lahko obstoječo pogodbo o dobavi v imenu odjemalca odpove novi dobavitelj.

- **3. Prijava pri sistemskem operaterju distribucijskega omrežja**

Odjemalec ali po pooblastilu novi dobavitelj prijavi sistemskemu operaterju distribucijskega omrežja zamenjavo dobavitelja. Če je menjava dobavitelja sistemskemu operaterju prijavljena do 10. v mesecu, bo novi dobavitelj odjemalcu začel dobavljati energijo s prvim dnevom naslednjega meseca.

DOBRO JE VEDETI

- **Ali bodo cene električne energije in zemeljskega plina posameznih dobaviteljev javno objavljene?**

Vsi dobavitelji morajo objaviti svoje cene. Na zahtevo odjemalcev bodo dobavitelji posredovali tudi dodatne zelene informacije.

- **Kdaj se opravi in kako dolgo traja postopek zamenjave dobavitelja?**

Postopek zamenjave dobavitelja traja od tri do največ sedem tednov od dneva, ko je popolna vloga za zamenjavo prijavljena pri sistemskem operaterju omrežja. Novi dobavitelj začne dobavljati energijo vedno s prvim dnevom v mesecu.

- **Ali je trajanje pogodbe o dobavi določeno?**

Trajanje dobavnih pogodb je stvar dogovora med odjemalcem in dobaviteljem. Mogoče so tudi tako imenovane naročniške pogodbe, ki odjemalcev ne zavezujejo za določeno obdobje, še posebno če cena ne bo določena za celotno obdobje.

- **Ali bo zaradi zamenjave dobavitelja treba zamenjati priključek na omrežje ali števec?**

Zaradi zamenjave dobavitelja ni treba zamenjati niti priključka niti števca.

- **Ali bodo lahko stanovalci iste zgradbe imeli različne dobavitelje električne energije ali zemeljskega plina?**

Da, vsako gospodinjstvo, ki ima svoje merilno mesto, si bo lahko samostojno izbralo dobavitelja.

- **Kako pogosto lahko odjemalec zamenja dobavitelja?**

Teoretično je zamenjava dobavitelja mogoča vsak mesec, v praksi pa bo odvisna od dogovora med odjemalcem in dobaviteljem.

ALI LAHKO NA ODPRTEM TRGU OSTANEMO BREZ ELEKTRIČNE ENERGIJE ALI ZEMELJSKEGA PLINA?

Izbira dobavitelja, ki je po 1. juliju 2007 omogočena tudi gospodinjskim odjemalcem, je pravica, ne dolžnost. Če odjemalec ne stori ničesar v zvezi z izbiro dobavitelja, mu bo električno energijo ali zemeljski plin tudi v prihodnje dobavljal dosedanji dobavitelj.

V posebnih primerih so odjemalci še naprej oskrbovani z energijo, tudi če preneha veljati pogodba o dobavi bodisi zaradi nezmožnosti plačevanja bodisi zaradi razlogov na strani dobavitelja.

ELEKTRIČNA ENERGIJA

Električna energija je blago, ki je nujno potrebno za zadovoljevanje človekovih osnovnih potreb, in je zato tudi javna dobrina.

Sistemskega operaterja distribucijskega omrežja ne sme ustaviti dobave električne energije odjemalcu pod količino, ki je nujno potrebna, da ne pride do ogrožanja življenja in zdravja odjemalca in oseb, ki prebivajo z njim. To pravico mora odjemalec, ki nima sredstev za preživljanje, uveljaviti pri sistemskega operaterja distribucijskega omrežja.

Če dobavitelj postane nelikviden oziroma zaradi stečaja preneha poslovati, bo odjemalcu dobavljal električno energijo sistemski operater distribucijskega omrežja. Ta dobava je namenjena za čas, v katerem si odjemalec poišče novega dobavitelja. Sistemski operater distribucijskega omrežja mora ceno dobave električne energije oziroma tako imenovane zasilne oskrbe javno objaviti.

ZEMELJSKI PLIN

V nasprotju z električno energijo zemeljski plin ni nujno potreben za zadovoljevanje osnovnih človekovih potreb. Zato odjemalci zemeljskega plina tudi niso zaščiteni na povsem enak način kot odjemalci električne energije.

Odjemalcu zemeljskega plina sistemski operater distribucijskega omrežja ne sme ustaviti dobave zemeljskega plina pod količino, ki je glede na okoliščine (letni čas, bivalne razmere, kraj prebivanja, premoženjsko stanje ...) nujno potrebna, da ne pride do ogrožanja življenja in zdravja odjemalca in oseb, ki prebivajo z njim.

NEKATERE POMEMBNEJŠE PRAVICE GOSPODINJSKIH ODJEMALCEV

Z vidika oskrbe z energijo so pomembne zlasti naslednje pravice:

PRAVICA DO OBVEŠČENOSTI

Dolžnost dobaviteljev je objaviti cene električne energije in zemeljskega plina. Odjemalce morajo obvestiti tudi o možnostih in pogojih zasilne oskrbe in o pravici do nadaljnje dobave kljub neplačanim računom, če bi lahko bilo ogroženo zdravje oziroma življenje odjemalca ali oseb, ki prebivajo z njim.

Dobavitelji električne energije so zavezani na svojih računih prikazovati deleže virov, iz katerih je proizvedena električna energija, ki jo dobavljajo odjemalcu.

PRAVICE, POVEZANE S SKLEPANJEM POGODB O DOBAVI

Pogodbe o dobavi električne energije ali zemeljskega plina se praviloma sklepajo kot pogodbe s pristopom, kar pomeni, da dobavitelj pripravi tipsko pogodbo. Pogodbeni pogoji morajo biti pošteni in vnaprej objavljeni. Odjemalci morajo biti pravočasno obveščeni o kakršnikoli nameravani spremembi pogodbenih pogojev in imajo pravico do odpovedi pogodbe, če se s predlaganimi spremembami ne strinjajo.

PRAVICA DO VARSTVA PRED ZAVAJAJOČIMI IN NEPOŠTENIMI NAČINI PRODAJE

Prepovedane so nepoštene in zavajajoče oblike in načini prodaje električne energije in zemeljskega plina.

KJE LAHKO GOSPODINJSKI ODJEMALEC UVELJAVLJA PRAVICE ALI POIŠČE POMOČ

Potrošnik oziroma gospodinjski odjemalec lahko uveljavlja svoje pravice pri različnih organih in združenjih:

- Urad Republike Slovenije za varstvo potrošnikov,
- Tržni inšpektorat RS,
- Javna agencija Republike Slovenije za energijo,
- Zveza potrošnikov Slovenije,
- druge potrošniške organizacije ali združenja.

V vseh primerih je zagotovljeno tudi sodno varstvo.

DODATNE INFORMACIJE

Najpomembnejši vir informacij za gospodinjske odjemalce električne energije in zemeljskega plina so dobavitelji.

DODATNE INFORMACIJE V ZVEZI S PRAVICAMI POTROŠNIKOV

- **Urad Republike Slovenije za varstvo potrošnikov**
Kotnikova 28
1000 Ljubljana
telefon: (01) 478 36 18
spletna stran: www.uvp.gov.si
- **Zveza potrošnikov Slovenije**
Frankopanska 5
1000 Ljubljana
telefon: (01) 474 06 00
spletna stran: www.zps.si
- **Druge potrošniške organizacije**

DODATNE INFORMACIJE O TRGIH Z ELEKTRIČNO ENERGIJO IN ZEMELJSKIM PLINOM

- **Javna agencija Republike Slovenije za energijo**
Strossmayerjeva 30
p. p. 1579
2000 Maribor
telefon: (02) 234 05 05
elektronski naslov: gospodinjstva@agen-rs.si
spletna stran: www.agen-rs.si

Javna agencija RS za energiju